

Remissvar

Dnr 2025-016

2025-04-08

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Skatteincitament för juridiska personers gåvor till ideell verksamhet (SOU 2024:90)

Fi2025/00031

Konjunkturinstitutet har granskat remissen och avstyrker förslaget eftersom de ekonomiska konsekvenserna för den ideella sektorn inte är tillräckligt belysta.

Sammanfattningsvis:

- Det är inte möjligt att utifrån de metoder som används i utredningen bedöma om skattereduktionen för fysiska personer har medfört ett ökat givande efter att skattereduktionen för denna grupp infördes. Utredningen visar därför inte tillräckligt underbyggt att givandet av gåvor till ideella organisationer skulle öka vid ett införande av en skattereduktion för juridiska personer.
- Det finns en risk för undanträngningseffekter, då förslaget begränsar vilka organisationer och ändamål som kvalificerar för skattereduktion.
- Om en större andel av organisationernas intäkter skulle komma från företag i form av gåvor, skulle detta också innebära en ökad konjunktürkänslighet, vilket i sin tur kan minska verksamheternas stabilitet.
- Att finansiera förslaget genom minskade statsbidrag till ideella organisationer kan innebära problem om syftet med förslaget är att öka de samlade tillgängliga resurserna för ideell sektor.

Motivering till Konjunkturinstitutets ställningstagande

Utredningen finner att det är möjligt att införa en skattereduktion, lik den som finns för fysiska personer, även för juridiska personer. Vidare anser utredningen att det är möjligt att det kommer ge incitament för juridiska personer att öka sitt givande. Utredningen visar dock inte tydligt att så skulle kunna vara fallet. Den tidsperiod som används för att analysera detta (2013–2023) är för kort eftersom den bara beaktar den period då skattereduktion funnits för fysiska personer (infördes 2012). Data är i löpande pris, vilket gör att data även fångar den generella ökningen av löner och priser i ekonomin. Det är därför inte möjligt att utifrån de metoder som används bedöma om skattereduktionen för fysiska personer har medfört ett ökat givande efter att skattereduktionen infördes. Det problematiseras inte heller kring frågan om det är rimligt att likställa individer och företag vad gäller givande av gåvor.

Skattereduktionen föreslås endast vid gåvor till vissa godkända organisationer och för vissa godkända ändamål. Utredningen nämner att detta kan leda till undanträngning och snedfördelning. Konjunkturinstitutet delar denna slutsats.

Om fler juridiska personer skulle ge gåvor skulle det kunna bredda gåvomottagarnas finansieringsbas och minska deras beroende av offentliga medel. Dessutom kan relationen mellan den ideella och privata sektorn stärkas, vilket kan leda till ökat utbyte av kunskap, kontakter och ett större gemensamt samhällsengagemang. Dock finns det redan idag många företag som engagerar sig i ideell verksamhet på många olika sätt.

Konjunkturinstitutet saknar en diskussion om hur donationer ska säkras under ekonomiskt sämre tider. Statistik för åren 2013–2023 visar ett markant fall i donationer mellan 2022 och 2023 från både företag och hushåll (se figur 4.2 i SOU 2024:90). Nivån 2023 motsvarar nivån 2020. År 2022 ökade givandet kraftigt till följd av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina men 2023 har detta inte upprätthållits, sannolikt på grund av hushållens och företagens ekonomiska situation.¹

Konjunkturinstitutet bedömer att utredningens förslag till finansiering är problematiskt om syftet med förslaget är att öka de samlade tillgängliga resurserna för ideell sektor. Utredningen föreslår att finansiering av förslaget ska ske genom en minskning av statsbidragen till gåvomottagare. Organisationer som verkar utanför de områden som är tänkta att omfattas av skattereduktionen kan därmed drabbas både av att företag ändrar sitt beteende till vad de ger gåvor till för att få ta del av skattereduktionen och av minskade statsbidrag. Även om statsbidrag kan ändras är de betydligt stabilare över en konjunkturcykel än andra typer av inkomster som beror på hushållens och företagens ekonomiska situation. Som en alternativ finansieringskälla nämns en höjning av riskskatten för kreditinstitut. Konjunkturinstitutet saknar en tydlig motivering till detta finansieringsalternativ som också innebär ett avsteg från principen om att föreslå finansiering med anknytning till utredningens område, enligt kommittéförordningen (1998:1474).

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Albin Kainelainen. Föredragande har varit Elin Ryner.

Albin Kainelainen
Generaldirektör

¹ Statistik finns för tidigare år än 2013 men inte digitalt på hemsidan hos Svensk Insamlingskontroll. Här hade man kunnat ta in mer data och kunna studera en längre period bortanför 2009 (finansskrisen). Perioden mellan finansskrisen och pandemin kännetecknas av en lång tid av återhämtning och högkonjunktur, varför det inte räcker med att studera perioden 2013–2023.